

Commissievergadering OGB op 1 april 2009.

**Onderbouwing agendapunt Regiovisie Groningen-Assen
door de fractie van de PvdA.**

betreft:

Rapport : **Resultaten ,consultatiefase, evaluatie**
(16 december 2008)

Opgesteld door: Programmabureau Regio Groningen-Assen
In afstemming met dhr. H. Meijdam, extern adviseur.

Het rapport levert een evaluatie op van de regionale samenwerking en geeft daarnaast aanbevelingen mee voor een aantal te verbeteren onderdelen.

De ondervraagde participanten hebben aangegeven de samenwerking in Regiovisieverband als zinvol te ervaren en dat men graag verder wil. Wel zijn er aanbevelingen uit voortgekomen , die als adviezen aan de stuurgroep zijn gepresenteerd.

Het betreft dan o.a. de volgende onderwerpen:

a. Voeg de economische peiler toe aan de regionale programma's.

Hier kunnen we een aantal vragen bij stellen:

- De economische ontwikkeling was/is toch al een peiler van de Regiovisie?
- Is die variant onvoldoende tot wasdom gekomen? Wat zijn de oorzaken daarvan?
- Hoe moeten we in dit kader de relatie met de SNN- en de RSP-programma's zien?

Kortom: welke doelen worden er nagestreefd, hoe zou een effectieve uitvoering eruit moeten zien en in welke organisatiestructuur komt dat het beste tot zijn recht?

b. Onderscheid Stad en Land centraal stellen.

Ook hier:

- Wat moet er anders worden dan nu ? (zie uitgangspunten van Mal en Contra-mal)
- Hebben deze adviezen ook invloed op de invulling van de nieuwe Drentse structuurvisie ?

c. Herdefinieer de schragende rol en schakelrol van de betreffende (plattelands-) gemeenten (voor Drenthe : Tynaarlo en Noordenveld).

- Hoe denkt de stuurgroep dit aan te pakken?
- Sleutelen aan de schragende functie betekent dat ook morrelen aan het draagvlak voor de doelen van de Regiovisie bij die gemeenten?
- Welke rol willen de staten zich hierbij aanmeten: die van toeschouwer, ondersteuner of die van regisseur?

d. Versterking van de lopende regionale programma's.

Men constateert stagnatie in de uitvoering van de programma's. Specifiek worden de herinrichting van de auto-infrastructuur en het OV-programma Kolibri genoemd.

Oorzaken zijn het tekort aan financiën (welkomme hulp van de RSP-middelen) en het tekort aan vermogen om te komen tot een efficiënte uitvoering.

Om een en ander te versterken worden er een aantal suggesties gedaan (o.a. aantrekken van stakeholders)

De PvdA wil de visie van het college op deze problematiek en de haalbaarheid van de voorstellen graag vernemen.

e. Bestuurders, maak van het Regiovisieprogramma een succesmerk.

Lijkt ons een goed advies.

f. Verbeter de communicatie binnen de Regiovisiestructuur: tussen stuurgroep en staten /gemeenteraden en tussen staten en raden onderling.

Communiceren is altijd goed. Het gaat er natuurlijk om binnen welke bestuursstructuur wordt dat georganiseerd?

In de evaluatie komt naar voren, dat men de huidige bestuursconstructie, die is gebaseerd op vrijwilligheid, wil handhaven. Dit geeft voordelen (o.a. draagvlak), maar brengt ook zijn beperkingen met zich mee:

- Waar blijven de staten met hun kaderstellende taak?
- Wie kan de een effectieve uitvoering van de programma's afdwingen?
- Is in algemene zin het draagvlak krachtig genoeg?
- Zijn we op deze wijze in staat voldoende scherpe keuzes te maken?(zie het woningbouw dossier Roden-Leek)
- Hoe bewaken we algemene en integrale beleidsdoelen? (zie Regiotramplannen)

En dan nog twee specifieke aanbevelingen die onze aandacht vragen, n.l. het idee van een gemeenschappelijk grondbedrijf en zo ook van een regionale samenwerking m.b.t. het aanleggen van bedrijventerreinen.

Zijn dit ideeën om in regioverband op voort te borduren?

In het betreffende rapport zijn zaken geanalyseerd, conclusies getrokken en worden er aanbevelingen gedaan. De PvdA vraagt aan de statenfracties en het college om een reactie hierop. Welke conclusies trekken we als provinciale volksvertegenwoordigers en bestuurders hieruit en welke beleidsmatige gevolgen willen we eventueel voor onze rekening nemen. Speciale aandacht vragen we voor de positie van de staten in de gekozen beleidsstructuur binnen de Regiovisie Groningen-Assen.

Namens de fractie van de PvdA

Jan Slagter.

Resultaten consultatiefase evaluatie

Regio Groningen-Assen 2030
nationaal stedelijk netwerk

Colofon

Datum:	Verspreid 16 december 2008 t.b.v. een extra vergadering van de stuurgroep regio Groningen-Assen.
Status:	Achtergrondmateriaal voor het opstellen van het advies van de heer Meijdam over de evaluatie van de regionale samenwerking.
Opgesteld door: In afstemming met:	Programmabureau Regio Groningen-Assen Dhr. H. Meijdam, extern adviseur van de stuurgroep regio Groningen-Assen.

Telefoon: 050 316 4289 (secretariaat)
E-mail: info@regiogroningenassen.nl
Website: www.regiogroningenassen.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
2. Bestuur	8
3. Profilering	10
4. Economische agenda	11

5. (Inter-) nationale verbindingen.....	13
6. Gebiedskwaliteiten – scheiding stad en land	14

Bijlagenlijst

Bijlage geconsulteerde stakeholders en raads- en Statenleden.....	16
---	----

1. Inleiding

Het voorliggende document is het resultaat van het evaluatieproces Regio Groningen-Assen 2008 en de voorbereidingen daarop. Aanleiding voor de in 2008 gestarte evaluatie is de afspraak zoals vastgelegd in het convenant Regiovisie Groningen-Assen 2004 (zie kader).

Artikel 17 – De evaluatie:

- (1) Eenmaal in de vijf jaar, voor de eerste keer in 2008, draagt de Stuurgroep zorg voor een evaluatie. Daarin wordt antwoord gegeven op de vraag of de gevolgen van de samenwerking in de Regio zowel bestuurlijk, organisatorisch, inhoudelijk als financieel in overeenstemming zijn met de visie, zoals neergelegd in het Rapport, en of de Regiovisie nog voldoende antwoord biedt op maatschappelijke ontwikkelingen.
- (2) De Deelnemers informeren de staten en raden over de evaluatie en leggen aan hen verantwoording af.
- (3) Indien zulks krachtens dit convenant nodig is, vragen de Deelnemers de staten en raden om instemming over de besluiten, die de Stuurgroep naar aanleiding van de evaluatie mocht hebben genomen.

De verschillende processtappen uit het evaluatieproces zijn:

- [A] Beleidsmonitor – tweede helft 2007/afrondding begin 2008. Definiëring evaluatieproces (vaststelling plan van aanpak in de stuurgroepvergadering van 16 mei 2008).
- [B] Analysefase – robuustheidsanalyse door bureau Berenschot (zomer 2008) en breed ambtelijke conferentie (3 september 2008).
- [C] Consultatiefase – bestuurlijke conferentie (24 september 2008) en consultatieronde door de heer Meijdam (eind oktober/begin november).

Ad A.

Als input voor de evaluatie werd in 2007 een beleidsmonitor uitgevoerd. Conclusies en aanbevelingen die daaruit kwamen, waren:

- Koppel aan het economisch profiel van het stedelijk netwerk Groningen-Assen scherpere internationale positionering van de regio, mede in relatie met het niet doorgaan van de Zuiderzeelijn.
- Geef meer aandacht aan duurzaamheid.
- Formuleer de samenwerkingsinzet scherper en meer meetbaar.
- Zet de onderscheidende kwaliteiten van de regio scherper neer en communiceer deze in de regio en daarbuiten.
- Verbeter de uitvoeringsorganisatie. Gebleken is dat de uitvoering van projecten behorend tot de regionale programma's nog moeizaam verloopt.
- Benader de uitvoering integraal.

Ad B.

Als feitelijke opmaat naar de evaluatie werd in de eerste helft van 2008 een trendanalyse uitgevoerd door bureau Berenschot (Robuustheidsanalyse – "Onderzoek naar trendmatige ontwikkelingen en de gevolgen voor de Regio Groningen-Assen", 27 augustus 2008). Deze robuustheidsanalyse is gepresenteerd en nader beschouwd tijdens een ambtelijke conferentie op 3 september. Ook werden de regionale programma's doorgelicht op bestuurlijke, organisatorische, financiële, communicatieve en algemene aspecten.

Ad C.

Het bovengenoemde voorwerk is uiteindelijk samengevoegd tot input voor de bestuurlijke conferentie van 24 september 2008, waarbij een aantal stakeholders werd uitgenodigd, te weten: Eric van der Bilt (Het Drentse Landschap), Frank Broersma (KvK Noord-Nederland), Frans Jaspers (RvB UMCG), Yvonne Geerdink (Woningcorporatie In), Rob van Gent (MKB Noord), Henk Pijlman (CvB Hanzehogeschool Groningen), Sibrand Poppema (CvB RUG), Gert de Roo, (Ruimtelijke Wetenschappen RUG), Koen Schuiling (TCN) en Peter Struik (HID directie RWS Noord-Nederland).

Deze bestuurlijke bijeenkomst werd door alle betrokkenen als buitengewoon inspirerend ervaren. Er bleek een dringend en gedeeld besef om in de nabije toekomst te komen tot nadere samenwerking. De maatschappelijke urgentie om allianties te vormen werd dubbel onderstreept.

Resultaten bestuurlijke conferentie 24 september:

- (1) Er lijkt bestuurlijk géén behoefte te bestaan aan een (nieuwe) blauwdruk van de regio, maar veel meer aan een verbindend verhaal/perspectief/profiel, waaraan bestuur en stakeholders kunnen bijdragen. Verbindend tussen inhouden (ruimte en economie), verbindend tussen overheden en maatschappelijke partners. Ingrediënten: wonen, werken, landschap, cultuur en identiteit.
- (2) Koester dat wat je in 10 jaar samenwerking met elkaar hebt opgebouwd (samenwerking gemeenten en provincies, consensus over de T-structuur, uitbouwen HOV, scherpe scheiding stad/land enz.).
- (3) Bouw daarnaast aan een economisch perspectief voor de regio, waarvan profilering, internationalisering en een innovatiefonds (t.b.v. kenniseconomie) onderdeel kunnen zijn. Centraal in de economische agenda moet het uitbouwen van sterke clusters, zoals energie, sensortechniek en healthy aging staan, nadrukkelijk gekoppeld aan de kernkwaliteiten van de regio.
- (4) Wat sterk is sterker maken: blij uitgaan van de kracht en eigenheid van de regio. Verbindt de pieken-van-het-Noorden met de brede economische en ecologische basis.
- (5) Maak de slag van samenwerking tussen overheden naar 'governance', naar een samenwerking van de drie O's: Overheid, Ondernemers en Onderzoeks-/onderwijsinstellingen. Zeker rondom de economische agenda. Er lijkt nu een momentum te bestaan, pak dat momentum!

Daarnaast nog enkele specifieke conclusies/aanbevelingen:

- (6) Plaats de regio bij de actualiseringsslag in een breder (geografisch) perspectief: fysieke en mentale verbindingen met de Eemshaven andere stedelijke centra en Europa.
- (7) Aandachtspunt lijkt Groningen-Airport, als vitale knoop van het stedelijk netwerk en als 'hub' in de internationale bereikbaarheid.
- (8) Klimaat en duurzaamheid zijn in de bestuurlijke discussie tot dusver niet aan de orde gekomen als kernopgaven. Sondeer in de stuurgroep in hoeverre dat toeval of tijdgebrek is, dan wel het ontbreken van bestuurlijke urgentie.

- (9) OKW – Onderwijs, Kunst en Wetenschap – ofwel het culturele gezicht van de regio is door enkele stakeholders expliciet genoemd als een kansrijk thema, zowel in de profilering van de regio als in de waardering van het woon- en leefklimaat. Binding studenten is aandachtspunt.
- (10) Leg de regionale agenda uiteen in een aantal herkenbare 'sleutelprojecten' zowel voor het stedelijk gebied als de groene ruimte, Deze sleutelprojecten kunnen via gebiedsontwikkeling samen met belanghebbenden/stakeholders worden uitgewerkt.
- (11) Denk na over de slagvaardigheid van de huidige bestuurlijke en ambtelijke organisatie: is: deze toegesneden op de opgaven voor de regio? Zijn er verbeteringen denkbaar? Op welke manier kan de agenda duurzaam verbonden worden het 'het veld'?

Aansluitend op de conferentie is eind oktober/begin november een consultatieronde gehouden langs bestuurders en *stakeholders*. Hiervoor heeft de Regio de heer Meijdam ingeschakeld. Het resultaat van de consultatiefase kunt u in de hiernavolgende hoofdstukken lezen, die ingaan op de volgende thema's:

- Bestuur
- Profilering
- Economische agenda.
- (Inter)nationale verbindingen
- Gebiedskwaliteiten / scheiding stad en land

Op basis van deze resultaten geeft de heer Meijdam advies aan de stuurgroep.

2. Bestuur

Context regionale samenwerking

Momenteel vindt de regionale samenwerking plaats op vrijwillige basis, waarbij er een stuurgroep is die functioneert als een algemeen bestuur. Het dagelijks bestuur van de regio bereidt de stuurgroepvergaderingen voor en fungeert als opdrachtgever voor het projectbureau en de projectorganisatie. Daarnaast zijn er portefeuillehoudersoverleggen waarin de diverse programma's bestuurlijk worden aangestuurd. De deelnemers zijn zelf verantwoordelijk voor de communicatie naar raden en Staten en de burger.

Resultaten analysefase

Kort gezegd leiden de resultaten van de eerste Stadsschouwburgconferentie tot de constatering dat van het regionale bestuur de komende tijd een actieve rol wordt verwacht waar het gaat om het leggen van verbindingen naar de samenleving. Het samen met stakeholders creëren van een economische agenda, het gezamenlijk neerzetten van een regionaal profiel, het definiëren van sleutelprojecten voor landelijk en stedelijk gebied en het verhogen van de slagkracht ambtelijk en bestuurlijk kunnen alleen worden gerealiseerd met een actieve en communicatieve rol van het bestuur.

Resultaten consultatiefase

Stakeholders

Er is draagvlak voor bestuurlijke samenwerking GA en de daarbij uitgezette lijnen. Wel is meer aandacht voor uitvoering nodig en wordt gepleit voor meer bestuurlijke slagkracht en duidelijker keuzes waar het gaat om economie en gebiedskwaliteit.

Bestuur

Uit de consultatieronde tekent zich een breed draagvlak af voor behoud van het huidige bestuursconstruct (stuurgroep, dagelijks bestuur en overleggen van de verschillende portefeuillehouders). Het adagium daarbij is: tel je zegeningen! Er is derhalve geen behoefte aan het versterken/verzwaren van de bestuursstructuur. Niettemin komt ook uit de gesprekken naar voren dat de vrijwillige constructie wel risico's met zich mee brengt in de vorm van onvoldoende scherpe keuzes, bijvoorbeeld met betrekking tot het woningbouwdossier.

Een belangrijk punt van aandacht is het proactief op orde houden van het verwachtingenmanagement. Met de Regio Groningen-Assen is de afgelopen jaren een stevige basis gelegd. Maar de vraag is of het draagvlak krachtig genoeg is om de echt zware lasten te kunnen dragen. In de consultatieronde is aan de orde gesteld dat de bereidheid tot investeren in de ambitie van het regionaal vervoersconcept moet worden gezien als dé proef op de som van de regionale samenwerking.

Ook komt als sterk signaal naar voren – vanuit de kleinere gemeenten – dat het accent nu te zeer eenzijdig is komen te liggen op alleen de T-structuur en de harde functies, en dat er onvoldoende oog is voor de overgang naar de contramal. Er is in die zin behoefte aan het herdefiniëren/herijken van de schragende rol en schakelrol van betreffende gemeenten. Bijvoorbeeld door te benoemen welk type voorzieningen behoren bij de bufferfunctie tussen stad en platteland. Welke voorzieningen zijn op welke schaal randvoorwaardelijk om de bufferfunctie, ofwel schraag- en schakelfunctie goed te kunnen vervullen? En welke investeringen horen daar bij? Een belangrijk gegeven waar een en ander tegen afgezet dient te worden is de ontvolking van het platteland.

Het punt van het achterblijven van de uitvoering van programma's en projecten wordt regelmatig in de gesprekken genoemd. In het bijzonder geldt dit het Kolibriprogramma en de auto-infrastructuur. Suggesties om de uitvoering te versterken hebben vooral betrekking op het inschakelen van stakeholders bij de uitvoering van regionale programma's.

Een veel genoemd punt betreft verbetering van de communicatie intern (eigen organisatie, raden/Staten) en extern.

Een gemeenschappelijk grondbedrijf is voor het huidige bestuur een brug te ver. Wel is de constatering dat meer gemeenschappelijkheid nodig is om heldere keuzen te kunnen maken.

Raads- en Statenleden

Raads- en Statenleden ervaren een communicatietekort waar het om de regionale samenwerking gaat. In een aantal raden leeft de samenwerking daarom onvoldoende. Dit heeft soms ook te maken met de werking van het duale systeem. De raden en Staten bepalen immers de eigen agenda. De communicatie zou eenvoudiger kunnen, met een hogere frequentie. Zo kunnen de raden en Staten beter de vinger aan de pols houden. Nu komt het onderwerp regionale samenwerking langs aan de 'achterkant', waar in de raden en Staten juist behoefte is aan inbreng aan de voorkant. Het voorbeeld Ten Boer geeft dit aan. Daar is de regionale samenwerking door het college en de raad de afgelopen jaren aangegrepen om het centrum van Ten Boer te vernieuwen en te verstevigen.

Verder is de regionale samenwerking naar buiten toe niet erg zichtbaar. Voor het draagvlak is het nodig dat ook de burger goed is geïnformeerd.

Ook wordt geconstateerd dat de uitvoering achterblijft bij de ambities. Er zou op dit vlak een tandje bij moeten worden gezet. De regionale samenwerking m.b.t. regionale bedrijventerreinen wordt ondersteund. Het uitschakelen van de onderlinge concurrentie is goed voor de regio als geheel.

Afsluitend wordt geconcludeerd dat er draagvlak is voor de voorgestelde hoofdlijn van werken. Wel moet de interne en externe communicatie veel beter worden georganiseerd dan nu het geval is. Het wat (de kaders) moet goed gezamenlijk worden afgesproken, met draagvlak aan de voorkant. Aandacht wordt gevraagd voor een duidelijk zichtbare planningshorizon.

3. Profilering

Context regionale samenwerking

De huidige regionale samenwerking richt zich nog nauwelijks op profilering van de regio. Wel wordt gewerkt aan een aanscherping van een economisch profiel dat zich vooral richt op bedrijven/ondernemers en kennisinstellingen.

Resultaten analysefase

Om goed te kunnen concurreren met andere regio's en stedelijke netwerken is een scherp regionaal profiel nodig, met bijbehorende samenwerkingsagenda. Het profiel moet aansluiten bij de identiteit en kwaliteiten van de regio en is dus meer dan alleen een economisch profiel.

Op basis van de analysefase is door de stuurgroep met een aantal stakeholders in de bijeenkomst van 24 september geconstateerd dat er geen behoefte lijkt te bestaan aan een (nieuwe) blauwdruk van de regio, maar veel meer aan een verbindend verhaal/perspectief waaraan bestuur en stakeholders kunnen bijdragen. Verbindend tussen de inhoud en verbindend tussen overheid en maatschappelijke partners.

Resultaten consultatiefase

Stakeholders, bestuur en raden en staten

In de gesprekken worden de resultaten van de analysefase herkend en gedragen. De regio wordt als onzichtbaar ervaren; maak je zichtbaar door de successen te vieren en ga samen met de stakeholders het profiel helder maken. Wat maakt je uniek en onderscheidend en waarmee wil je geassocieerd worden? Belangrijke ingrediënten die worden genoemd zijn de scheiding stad-land en de duurzame energie-infrastructuur. Profilering uit zich in heel verschillende vormen en misschien het minst in rapporten en notities. Het verbindend verhaal moet niet alleen gemaakt worden maar ook kunnen worden verteld en doorverteld.

4. Economische agenda

Context regionale samenwerking

De huidige regionale samenwerking richt zich op het bevorderen van de kwaliteit van de regionale bedrijventerreinen en gerelateerd daaraan op het bevorderen van de kwaliteit van de dienstverlening door de overheid. Onderlinge concurrentie wordt tegengegaan en gemeenschappelijke promotie en acquisitie is uitgangspunt. De regio is in verband daarmee sinds 2007 aan het werk om het in de Nota Ruimte omschreven economisch profiel van het stedelijk netwerk Groningen-Assen aan te scherpen. De regio staat voorts op het punt afspraken te maken over een gemeenschappelijk afgestemd grondprijnsbeleid op basis van de residuele rekenmethode. Dit houdt in dat de gronden zoveel mogelijk tegen werkelijke marktwaarde worden aangeboden. Eventuele meeropbrengsten worden ingezet in een regionaal herstructurerings-/revitaliseringsprogramma.

Resultaten analysefase

Op basis van de analysefase is door de stuurgroep met een aantal stakeholders in de bijeenkomst van 24 september jl. geconcludeerd dat er gebouwd dient te worden aan een economisch perspectief voor de regio, waarvan profilering, internationalisering en een innovatiefonds t.b.v. de kenniseconomie onderdeel kunnen zijn. Centraal in de economische agenda staan sterke clusters, zoals energie, sensortechnologie en 'healthy aging', ieder wel met een nadrukkelijke koppeling met de kernkwaliteiten van de regio. Uitgangspunt is uitgaan van eigen kracht en eigenheid, waarbij verbinding kan worden gelegd tussen de economische en ecologische basis van de regio. Samenwerking tussen de drie O's: Overheid, Ondernemers en Onderzoek/onderwijsinstellingen is nodig om samen tot een urgente economische agenda te komen.

Resultaten consultatiefase

Stakeholders

Vanuit de stakeholdersbesprekingen worden de resultaten van de analysefase duidelijk herkend. Er is draagvlak voor de geformuleerde uitgangspunten en de voorgestelde uitwerking. De samenwerking GA wordt algemeen als nuttig gezien. Zonder samenwerking zouden de regionale problemen niet te overzien zijn. Samenwerking is van groot belang om nodige projecten te realiseren en de economische positie van de regio op de kaart te zetten. In de beide groeps gesprekken worden Meerstad, Blauwe stad en de Noordelijke ontwikkelingsas als voorbeelden genoemd waarbij sprake is van effectieve samenwerking.

Ook worden kritische noten gekraakt. De ambities van de regio zijn torenhoog, maar er is slechts sprake van beperkte realisatie. A7 / Zuidelijke Ringweg en Kolibri/tram zijn projecten die qua realisatie in de ogen van de stakeholders veel te lang duren. Dit tast ook uiteindelijk het draagvlak aan bij de bevolking. Ook wordt er getwijfeld over het bestuurlijk

commitment. De bestuurskracht is daardoor onvoldoende richtinggevend. Er is een duidelijker keuze nodig tussen te behouden kwaliteiten en de economie. In deze context wordt als voorbeeld de discussie over de ontwerpogave Leek/Roden genoemd. Voor de economische ontwikkeling is het daarom van belang dat de horloges tussen bestuur en bedrijfsleven gelijk staan. Er is behoefte aan een scherper profiel.

In beide gesprekken klinkt de oproep te komen tot een beperkt aantal concrete en belangrijke projecten waar in vormen van partnership de overheid samen met het bedrijfsleven en de kennisinstellingen resultaten kan boeken.

Over een mogelijk gemeenschappelijk grondbedrijf wordt vastgesteld dat een dergelijk initiatief in het verleden is spaak gelopen. Niettemin heeft het lopende initiatief (samenwerking regionale bedrijventerreinen) alles in zich voor een verdere samenwerking waarbij de regio zich positief kan onderscheiden.

De volgende kansen worden gezien:

- Het leggen van een duidelijk verband tussen economische ontwikkelingen bij de Eemshaven en de (kennis)economie van het stedelijk netwerk Groningen-Assen.
- Beter gebruik maken van de kennisinstellingen binnen de regio. In deze context is van belang de waarneming dat er een trend is in het ontstaan van kleinschalige kennisgeoriënteerde communities die opereren op wereldschaal. Er bestaan voorts initiatieven vanuit SensorUniverse, waarin samenwerking tussen MKB en kennisinstellingen wordt gestimuleerd. de suggestie is om hierbij aan te haken.

5. (Inter-) nationale verbindingen

Context regionale samenwerking

De huidige regionale samenwerking richt zich voornamelijk op het verbeteren en op orde houden van de regionale bereikbaarheid. Ingezet wordt op zowel verbetering van de auto- als de openbaar vervoerbereikbaarheid. En daarnaast uiteraard ook op de fiets.

Resultaten analysefase

Uit de bijeenkomst met de stuurgroep en een aantal stakeholders van 24 september 2008 blijkt er overeenstemming te zijn over de regionale aanpak van de verbetering van de regionale bereikbaarheid (verbetering T-structuur en uitbouwen van het hoogwaardig openbaar vervoer). Gemist wordt een heldere inzet op de verbetering van de (inter)nationale ontsluiting. Daarbij worden genoemd de railverbindingen tussen de centra Amsterdam-Bremen via Zwolle/Groningen, alsmede de rol van Groningen Airport Eelde in nationale en internationale context.

Resultaten consultatieronde

Stakeholders, bestuur en raden- en statenleden

In de gesprekken worden de resultaten van de analysefase herkend en gedragen. Aan wordt gegeven het belang van goede (inter)nationale verbindingen om de economie met elkaar te verbinden. Daarin is Groningen Airport Eelde van belang. Aanvullend op de resultaten van 24 september 2008 wordt het probleem van de auto-ontsluiting via Zwolle (A28) aangegeven.

Zoals al aangegeven in het voorgaande hoofdstuk over de economische agenda is er zorg over de uitvoering. Gelet op de ambitie en de doelen is er slechts sprake van een beperkte realisatie. Met name de uitvoering van de A7/Zuidelijke Ringweg en de Kolibri/tramprojecten duren qua realisatie veel te lang.

Het uitblijven van een adequate uitvoering wordt gezien als een risico in de regionale samenwerking. Het niet zichtbaar komen van resultaten tast het draagvlak bij de bevolking aan.

6. Gebiedskwaliteiten – scheiding stad en land

Context regionale samenwerking

De kracht en kwaliteit van de regio zit in het contrast tussen stad en platteland; het hoogstedelijke met de hoogwaardige voorzieningen en het vrije uitzicht, de natuur en de afwisselende landschappen.

De doelstelling van de regionale samenwerking om deze gebiedskwaliteiten te behouden en te versterken vindt met name zijn weerslag in de bundeling van wonen-werken op de zogenaamde T-structuur en het regionale programma Regiopark. Regiopark investeert in projecten die de gebiedskwaliteiten van het landelijk gebied versterken en de wisselwerking tussen stad en land vergroten. Naast projecten zijn er ook investeringsgebieden benoemd. Betrokkenheid van stakeholders is georganiseerd middels een begeleidingscommissie.

Op het begrip 'kwaliteit' wordt breed binnen de regio gestuurd. Zo versterkt en bewaakt het Kwaliteitsteam de ruimtelijke kwaliteit binnen de ontwerpopgaven en de regionale programma's. Onder andere de adviezen omtrent het bedrijventerrein Westpoort en de ontwerpopgaven Leek-Roden en Hoogezand-Zuid hebben aantoonbaar tot kwaliteitsverbetering geleid.

Naar aanleiding van de woningbouwdiscussie, die begin 2008 in de stuurgroep is gevoerd en die heeft geleid tot het naar beneden bijstellen van de woningaantallen, is besloten ook de woningbouw in kwalitatieve zin te volgen.

Resultaten analysefase

Op basis van de analysefase is door de stuurgroep met een aantal stakeholders in de bijeenkomst van 24 september geconcludeerd dat we moeten blijven sturen op een scherp onderscheid tussen stad en land. Deze scherpe scheiding is een onderscheidende kwaliteit die onderdeel uitmaakt van de kernidentiteit van de regio. Het vasthouden aan de concentratie van wonen, werken en mobiliteit op de T-structuur biedt een robuuste strategie om te zorgen voor economisch draagvlak en behoud van gebiedskwaliteit.

Omdat we hiermee tegen de trend ingaan (Berenschot heeft geconcludeerd dat de grens tussen stad en land elders vervaagt) zal de inzet versterkt moeten worden.

Verdere uitwerking van de complementariteit van voorzieningen en de differentiatie van woonmilieus is noodzakelijk om het stedelijk netwerk beter te kunnen laten functioneren.

Resultaten consultatiefase

In de gesprekken worden de resultaten van de analysefase herkend en gedragen. Ook in de uitvoering hiervan zouden stakeholders meer betrokken moeten zijn.

Daarnaast wordt aandacht gevraagd voor twee nieuwe aspecten:

- Met het oog op de bovengenoemde complementariteit en differentiatie zou goed moeten worden gekeken naar de rol en functie van de schakelgemeenten.

- Het versterken van gebiedskwaliteiten vergt veel inhoudelijke en financiële inzet. In het kader van financierbaarheid zou opnieuw naar de verdeling van het regiofonds gekeken moeten worden.

Bijlage geconsulteerde stakeholders en raads- en Statenleden

de heer	S.		Antuma	raadslid Groningen
de heer	E.	van de	Beek	NV NOM
mevrouw	T.		Blok	raadslid Leek
mevrouw	B.	de	Boer	raadslid Groningen
de heer	L.		Bomhof	Statenlid Drenthe
de heer	B.		Botter	NAM BV
mevrouw	J.		Brink-Rozema	raadslid Noordenveld
de heer	F.		Broersma	KvK Noord-Nederland
de heer	J.		Dijk	Woonborg
de heer	G.		Groote	Meeus Groningen
de heer	W.	de	Haan	FNV Noordoost-Nederland
de heer	D.	de	Haan	raadslid Groningen
de heer	W.		Haasken	Statenlid Groningen
de heer	H.		Haerkens	VNO-NCW Noord
de heer	A.	van	Hall	Waterschap Hunze en Aa's
de heer	D.	de	Jong	raadslid Groningen
mevrouw	I.		Jongman	raadslid Groningen
de heer	J.		Knegt	Transport en Logistiek Nederland
de heer	H.		Koopmans	Sensor Universe
de heer	G.		Lindeman	raadslid Hoogezand-Sappemeer
de heer	J.W.		Lobeek	VNO-NCW Noord
de heer	M.		Meint	raadslid Slochteren
de heer	P.		Offens	raadslid Slochteren
de heer	B.	van	Oost	raadslid Groningen
mevrouw	M.		Schalij	Statenlid Groningen
de heer	K.		Schuiling	TCN
mevrouw	G.		Seinen	Statenlid Drenthe
de heer	H.		Smeenge	raadslid Noordenveld
de heer	N.		Stok	raadslid Slochteren
de heer	C.		Stutterheim	Groningen Airport Eelde nv
mevrouw	C.		Venema-vd Heide	raadslid Ten Boer

MEIJDAM & OVERMARS B.V.

Van Hogendorpstraat 10, 1272 GG Huizen

Telefoon 072-576 30 31

Fax 035-642 32 18

E-mail info.meijdamovermars.nl

Aan de Stuurgroep Regio Groningen-Assen,
T.a.v. de heer Ir. M.A.E. Calon, voorzitter

Huizen, 16 december 2008

Geachte heer Calon,

Bijgaand ontvangt u mijn adviezen met betrekking tot de regionale samenwerking Groningen Assen. Gedurende drie dagen in oktober en november heb ik gesprekken gevoerd met de bestuurders en vertegenwoordigers vanuit het maatschappelijk middenveld in het gebied. De gesprekken heb ik als zeer constructief en open ervaren. Men heeft zich proactief maar ook kwetsbaar op willen stellen, hetgeen het belang dat men aan de samenwerking hecht slechts onderstreept.

Het eindoordeel moet zijn dat de samenwerking bijna zonder uitzondering als zinvol wordt ervaren. Uiteraard worden daar nuances bij geplaatst, maar eindconclusie mag zijn dat iedereen graag verder wil met de samenwerking. Sterker men zou deze aangevuld willen zien met de economische peiler.

Wat verder als belangrijk beeld overblijft is dat men de ambitie heeft om in de navolgende periode van een meer op beleidsontwikkeling gerichte samenwerking te komen tot een uitvoeringsorganisatie. In dat licht is ook over de wenselijkheid van een regionaal grondbedrijf gesproken, maar dit is een onderwerp waar men voorzichtig in wil acteren. Gezien het belang dat een dergelijk instituut voor de regio kan vertegenwoordigen, verdient het m.i. aanbeveling om te onderzoeken hoe de marges hier liggen en onder welke condities en op welke wijze dit punt ter hand zou kunnen worden genomen.

Tot besluit van deze korte begeleidende brief wil ik u nog wijzen op de noodzaak om extra aandacht aan het communicatietraject te besteden. De kreet "onbekend maakt onbemind" kan snel gelden voor een dergelijk omvangrijk project. De noodzaak om zowel in de richting van raden en staten, als ook in de richting van de samenleving en stakeholders te communiceren over ambities, successen en problemen neemt toe naarmate de uitvoering een meer centrale plek gaat innemen.

Rest mij u te danken voor uw aller medewerking en de meer dan plezierige ambtelijke ondersteuning. Sfeer en deskundigheid is door de heren Wijma, Boersma en Van Paassen voortreffelijk geregeld en maakte het tot een plezierig gebeuren.

Ik wens u veel succes met de verdere samenwerking en hoop dat met bijgaand advies een bijdrage aan dat proces is geleverd.

Met vriendelijke groet,

Henry Meijdam

bijlage

Advies aan de stuurgroep Regio Groningen-Assen naar aanleiding van de evaluatie van de regionale samenwerking, uitgebracht op 16 december 2008.

I. Voeg economische pijler toe aan de regionale programma's:

- a) Stel een gezamenlijke economische agenda en actieprogramma op, waarbij de overheid, het bedrijfsleven en de kennisinstellingen komen tot belangrijke prioritaire projecten/programma's, inclusief nut en noodzaak van een regionaal innovatiefonds. Benoem hierbij resultaten, planning, middelen en verantwoordelijkheden. De rol van de overheid hierbij is ondersteunend en faciliterend. Kosten worden door de drie partijen gedragen. Potentieel sterke economische clusters zijn: energie, sensortechniek en *healthy aging*, en ook recreatie/toerisme;
- b) Vraag het bedrijfsleven samen met de kennisinstellingen een scherp economisch profiel op te stellen, waarin de onderscheidende kenmerken van de regio duidelijk naar voren komen. Het economisch profiel vormt een onderdeel van het totale regionale profiel, waarin de economische basis van de regio wordt verbonden aan de ecologische basis en de daarmee samenhangende gebiedskwaliteiten;
- c) Leg als stedelijk netwerk/regio relaties met andere economische kerngebieden als Eemshaven, Emmen, A7-zone, maar ook Oldenburg/Bremen. Plaats het verbinding leggen met (inter)nationale netwerken hoog op de regionale agenda;
- d) Kom bij de samenwerking regionale bedrijventerreinen tot een vorm van verevening in de zin van het gezamenlijk delen van lusten en lasten, en koppel dit aan het lopende initiatief voor een gemeenschappelijk afstemming van het grondprijzenbeleid. Dit versterkt de effectiviteit, de regionale binding en de externe profilering van de regio.
- e) Start tegelijkertijd een haalbaarheidsstudie naar een verdere gemeentegrensoverschrijdende gebiedsgerichte samenwerking zoals bijvoorbeeld een gemeenschappelijk grondbedrijf.

II. Stel onderscheid stad - land centraal in offensieve regionale aanpak:

- a) De scheiding tussen stad en land is een krachtige onderscheidende kwaliteit van de regio, waarop gestuurd en waarin geïnvesteerd moet blijven worden. Steden en ommeland vormen samen meer dan de som der delen, de onderlinge samenhang is cruciaal en onderscheidend in de beeldvorming. Maak daarom een 'staalkaart' van essentiële complementaire functies stad - land en investeer in ontbrekende schakels. De centrumontwikkeling van Ten Boer geldt hier als een goed voorbeeld. De kwalitatieve woningbouwmonitor en het programma regiopark zijn voorts belangrijke voertuigen. Bekijk ook vanuit deze optiek of de huidige verdeling van het regiofonds nog volstaat;
- b) Maak een verdiepingsslag op de differentiatie en het onderlinge verband tussen woonmilieus en de complementariteit van voorzieningen. De regionale samenhang in de T-structuur lijkt nu te globaal geformuleerd. Laat het kwaliteitsteam hierin een belangrijke rol spelen;
- c) Herdefinieer de schragende rol en schakelrol van betreffende gemeenten. Onder meer door te benoemen welk type voorzieningen specifiek behoren bij de bufferfunctie tussen stad en platteland. Maak ook duidelijk welke investeringen daar bijhoren. Zet een en ander af tegen de ontvolking van het platteland, de woningbouw maar ook recreatie/toerisme.

III. Vergroot succes samenwerking door verbinding met stakeholders en uitvoering op afstand:

- a) Ga samen met de betrokken stakeholders na of en hoe de uitvoering van de lopende regionale programma's kan worden versterkt. Een mogelijkheid hiervoor is het op afstand zetten van een gemeenschappelijke uitvoeringsorganisatie, gekoppeld aan een helder opdrachtgeverschap zowel vanuit bestuur als vanuit de stakeholders. Dit creëert een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Onderzoek eveneens de mogelijkheid van publiekprivate samenwerking met als doel versnelling van de uitvoering.

- b) Zet de uitvoering van het OV programma Kolibri goed op de rails, door enerzijds ontschotting van de OV exploitatie van bus, trein en tram en anderzijds bundeling van het opdrachtgeverschap en uitvoering voor de benodigde OV infrastructuur op regionaal niveau. Dit is een geweldige kans om het vermogen van de regio om van wens tot uitvoering te komen in te vullen.
- c) Maak een regionaal actieprogramma, waarin afspraken komen vast te liggen tussen overheid en stakeholders respectievelijk over samenwerking in de bestaande programmadossiers, bij de totstandkoming van de economische agenda en de regioprofilering.
- d) Bouw positieve prikkels in als projecten versneld in uitvoering komen, bijvoorbeeld in de vorm van een prioritaire positie bij nieuwe verdeelmomenten voor succesvolle uitvoerders.

IV. Maak regio Groningen-Assen intern en extern tot een symbool van succes, creëer een merk:

- a) Definieer het profiel van de regio. Maak het verbindende verhaal, samen met de *stakeholders*, en maak dit ook voor burgers zichtbaar. Koppel het onderscheidende contrast tussen stad en land aan de profilering (*branding*) van de regio. De regio heeft op dit punt goud in handen, wat de belangrijkste inspiratiebron voor de ontwikkeling van de regio kan zijn. Denk in deze context ook aan een concept als het Regionalpark RheinMain Frankfurt. Enthousiasmeer bestuurders om het profiel actief uit te dragen, bijvoorbeeld ook richting rijk;
- b) Bespreek de voortgang van de regionale samenwerking ieder jaar plenair én bilateraal met de raden en Staten;
- c) Informeer raden en Staten tussentijds ook regelmatig over ontwikkelingen in het eigen subgebied, bijvoorbeeld in de vorm van korte toegesneden mails;
- d) Communiceer successen, maar ook wat minder goed gaat aan raden en Staten en geef het projectbureau daarvoor de rechtstreekse verantwoordelijkheid.
- e) Start een actief communicatiebeleid naar de inwoners van het gebied waarbij de ambities en winstpunten voor de regio en de deelnemers worden overgebracht.